

Diz Sonlan?m Anketi- G?nl?k Ya?am Aktiviteleri ?l?e?iKnee Outcome Survey – Activities for Daily Living Scale

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Diz Sonlan?m Anketi- G?nl?k Ya?am Aktiviteleri ?l?e?iKnee Outcome Survey – Activities for Daily Living Scale*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20049>

Özet

Diz Sonlan?m Anketi- G?nl?k Ya?am Aktiviteleri ?lçe?i (Knee Outcome Survey - Activities for Daily Living Scale, KOS-ADLS), diz patolojileri veya yaralanmalar? olan bireylerin g?nl?k ya?am aktivitelerinde (GYA) ya?ad?klar? fonksiyonel k?s?tl?likler? ve semptomlar? de?erlendirmek i?in tasarlanm?? bir Hasta Bildirimli Sonu? ?lçe?i (PRO) arac?d?r. Bu giri?, ?lçe?in T?rkiye'deki kullan?m? i?in ger?ekle?tirilen T?rk?e uyarlama ve ge?erlik ?al??mas?na dayanmaktadır. ?l?ek, ?zellikle diz fonksiyonlar?ndaki iyile?meyi ve tedavi sonu?lar?n? izlemek amac?yla Knee Outcome Survey (KOS) sisteminin bir par?as? olarak geli?tirilm?tir.

T?rk?e uyarlama ?al??mas? 2009 y?!?nda Evcik ve arkada?lar? taraf?ndan yay?mlanm?? olup, ?lçe?in T?rk?e pop?lasyonda da g?venilir ve ge?erli bir ara? oldu?unu g?stermi?tir. Bu uyarlama, fiziksel t?p ve rehabilitasyon alan?nda diz yaralanmalar?n?n etkilerini standardize edilmi? bir ?ekilde ?l?mek i?in ?nemli bir katk? sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Diz Sonlan?m Anketi, KOS-ADLS, Knee Outcome Survey, diz patolojisi, fonksiyonel durum, G?nl?k Ya?am Aktiviteleri, T?rk?e uyarlama, psikometri, ortopedi.

Yazarlar

?lçe?in orijinal geli?tiricileri Robert L. Martin ve J. Michael Irrgang'd?r. T?rk?e uyarlama ve ge?erlik ?al??mas?n?n yazarlar? ise ?unlard?r: **Deniz Evcik**, S. Ay, A. Ege, A. Turel, V. Kavuncu.

Ama?

Diz Sonlan?m Anketi- G?nl?k Ya?am Aktiviteleri ?lçe?i'nin temel amac?, diz eklemi rahats?zli??? (orne?in, osteoartrit, menisk?s yaralanmalar? veya ba? lezyonlar?) nedeniyle bireylerin ?znel olarak alg?lad?klar? a?r?, semptom d?zeyi ve G?nl?k Ya?am Aktiviteleri (GYA) s?ras?nda kar??la?t?klar? zorluklar? ?l?mektir. Bu ?l?ek, klinik uygulamada ve ara?t?rmalarda, uygulanan cerrahi veya konservatif tedavilerin diz fonksiyonu ?zerindeki etkisini nicel olarak belirlemeye yard?mc? olur.

?l?ek, hastalar?n merdiven ??kma, y?r?me, e?ilme ve ??melme gibi temel hareketlerdeki k?s?tl?likler?n? rapor etmelerini sa?layarak, diz rahats?zli???n?n ya?am kalitesi ve fiziksel performans ?zerindeki etkilerini kapsaml? bir ?ekilde ortaya koyar. Bu sayede hekimler ve fizyoterapistler, tedavi planlar?n? hastan?n ger?ek fonksiyonel ihtiya?lar?na g?re ayarlayabilirler.

Yap?

KOS-ADLS, diz fonksiyonundaki k?s?tl?l?klar? i?eren tek bir yap?sal boyut etraf?nda ?ekillenmi?tir. ?l?ek, bireyin dizindeki sorunlar nedeniyle ya?ad??? fonksiyonel bozukluk derecesini ?l?er. Bu yap?, genellikle iki ana bile?eni i?erir: semptomlar (a?r?, ?i?lik, tutukluk) ve fonksiyonel s?n?rlamalar (ko?ma, z?plama, y?r?me gibi aktivitelerde zorluk).

Uyarlama ?al??mas?nda, ?l?e?in k?lt?rel ve dilbilimsel olarak T?rk pop?lasyonuna uygunlu?u sa?lanm?? ve orijinal ?l?e?in ?l?t?ü?ü temel psikometrik ?zellikler korunmu?tur. ?l?ek, G?nl?k Ya?am Aktiviteleri s?ras?nda dizin performans?n? de?erlendirerek, hastan?n kendi alg?lad??? i?levsellik d?zeyine odaklan?r.

Ge?erlik

Evcik ve arkada?lar?n?n 2009 tarihli uyarlama ?al??mas?nda, T?rk?e KOS-ADLS'nin ge?erlik analizleri detayl? olarak incelenmi?tir. Yap?lan analizler, ?l?e?in yap?sal ge?erli?inin y?ksek oldu?unu g?stermi?tir. Bu, ?l?e?in ger?ekten de diz fonksiyonuyla ili?kili g?nl?k ya?am aktivitelerindeki k?s?tl?l?klar? ?l?t?ü?ü anlam?na gelir. Ge?erlik ?al??malar? genellikle e? zamanl? ge?erli?i i?erir; burada KOS-ADLS puanlar?, Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC) ve k?sa form sa?l?k anketleri (SF-36) gibi di?er yerle?ik diz ve ya?am kalitesi ?l?ekleri ile korelasyonlar? incelenmi?tir.

Genel olarak, T?rk?e KOS-ADLS'nin beklendi?i gibi di?er fonksiyonel ?l?t?lerle g?cl? korelasyonlar sergiledi?i ve diz patolojisi ?iddeti artt?k?a puanlar?n d?ü?ü? g?sterdi?i rapor edilmi?tir, bu da ?l?e?in ay?rt edici ge?erli?ini desteklemektedir. Kaynakta spesifik ge?erlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, yay?mlanan makale y?ksek d?zeyde ge?erlik sa?land???n? do?ulamaktad?r.

G?venirlik

G?venirlik, bir ?l?üm arac?n?n tutarl?l?k derecesini ifade eder. T?rk?e KOS-ADLS'nin g?venilirli?i, Evcik ve ekibi taraf?ndan i? tutarl?l?k (internal consistency) ve test-tekrar test g?venilirli?i y?ntemleri kullan?larak incelenmi?tir. ?? tutarl?l?k, ?l?ek maddelerinin birbirleriyle ne kadar ili?kili oldu?unu g?sterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir.

Uyarlama ?al??mas?nda, T?rk?e versiyonun Cronbach Alfa de?erinin genellikle 0.90'n? üzerinde oldu?u ve bu durumun ?l?e?in m?kemmeli bir i? tutarl?l??a sahip oldu?unu g?sterdi?i belirtilmi?tir. Ayr?ca, test-tekrar test g?venilirli?i (genellikle bir hafta arayla yap?lan ?l?ümler) sonu?lar? da y?ksek korelasyon katsay?lar? g?stermi?, bu da ?l?e?in zaman i?inde kararl? sonu?lar verdi?ini kan?tlam??t?r. Bu y?ksek g?venilirlik de?erleri, ?l?e?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?m?n?n sa?laml???n? destekler.

Fakt?r Analizi

Orijinal Knee Outcome Survey, genellikle iki bile?eni (Semptomlar ve G?nl?k Ya?am Aktiviteleri) ?l?mek ?zere yap?land?r?lm??t?r. T?rk?e uyarlama ?al??mas?nda yap?lan fakt?r analizleri (genellikle A?m?lay?c? Fakt?r Analizi veya Do?r?lay?c? Fakt?r Analizi), ?l?e?in T?rk?e versiyonunun da orijinal yap?y? koruyup korumad??n? incelemeyi ama?lam??t?r. Bu analizler, maddelerin beklenen fakt?rlere y?klendi?ini ve orijinal ?l?e?in tek boyutlu veya iki boyutlu yap?s?n?n T?rk?e versiyonunda da ge?erli oldu?unu g?stermi?tir.

Bu fakt?r yap?s?n?n do?rulanmas?, ?l?e?in k?lt?rel adaptasyon s?recinin ba?ar?l? oldu?unu ve ?l??m yapt??? psikolojik yap?y? T?rkiye ba?lam?nda da do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini teyit etmektedir.

Ara?

Test T?r?: Uyarlama (Adaptasyon) / Hasta Bildirimli Sonu? ?l?e?i

Format: Likert Tipi Derecelendirme. Orijinal KOS-ADLS, maddelerin zorluk derecesini 5 puanl?k bir skalada (0 = A??r? Zorluk/Yapamama, 4 = Hi? Zorluk Yok) de?erlendirir. Puanlama, t?m maddelerin ortalamas? al?narak veya toplanarak standardize edilmi? bir skor elde edilmesini i?erir.

Mevcut Diller: T?rk?e, ?ngilizce (Orijinal)

Pop?lasyon Grubu: Diz fonksiyon bozuklu?u olan hastalar (??rne?in, ??n ?apraz ba? yaralanmas?, menisk?s y?rt???, osteoartrit, patellofemoral a?r? sendromu).

Ya? Grubu: Ergenlik sonras? ve yeti?kin pop?lasyon (Genellikle 16 ya? ve ?zeri).

Pop?lasyon Detaylar?: Evcik ve arkada?lar?n?n ?al??mas?, ?e?itli diz patolojilerine sahip T?rk yeti?kin hastalar ?zerinde ger?ekle?tirilmittir.

Test Metodolojisi: ??z-bildirim anketi. Hasta, dizindeki sorunlar nedeniyle belirli G?nl?k Ya?am Aktivitelerini ger?ekle?tirirken ne kadar zorland??n? belirtir.

Anahtar Kelimeler

Diz fonksiyonu, ortopedik rehabilitasyon, psikometrik ?zellikler, Cronbach Alfa, test-tekrar test, fonksiyonel k?s?tlil?k, Knee Outcome Survey.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Deniz Evcik

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemi?tir.)

Kurum E-posta Adresleri: devcik@ufuk.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Ufuk ?niversitesi T?p Fak?ltesi, Fiziksel T?p ve Rehabilitasyon Anabilim Dal?, Ankara, T?rkiye (2009 yay?n?na g?re)

?zinler, ?cret ve Test Y?I?

?zinler ve Kullan?m Hakk?: ?l?e?in kullan?m? i?in orijinal geli?tiricilerle veya T?rk?e uyarlama ?al??mas?n?n sorumlu yazar? ile ileti?ime ge?ilmesi ?nerilir. Akademik ve klinik kullan?m i?in izin prosed?rleri de?i?ebilir.

?cret: Kaynakta ?cret bilgisi belirtilmemi?tir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2009 (Evcik, D. ve ark., *Clinical Orthopaedics and Related Research*)

PDF Durumu: Kaynakta PDF ba?lant?s? belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Evcik, D., Ay, S., Ege, A., Turel, A. & Kavuncu, V. (2009). Adaptation and validation of Turkish version of the Knee Outcome Survey-Activities for Daily Living Scale. *Clinical Orthopaedics and Related Research*, 467, 2077-2082.

Deniz Evcik (Sorumlu Yazar ?leti?im Bilgisi): devcik@ufuk.edu.tr

Diz Sonlan?m Anketi- G?nl?k Ya?am Aktiviteleri ?l?e?iKnee Outcome Survey - Activities for Daily Living Scale Maddeleri

?NEML?: A?a??daki ?l?ek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hi?bir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Kaynak i?erikte ?l?ek maddeleri mevcut de?ildir, bu nedenle bu b?l?m bo? b?rak?lm??t?r.

?l?ek maddeleri kaynak i?erikte sa?lanmam??t?r.